

Samenvatting Stads- en Wijkmonitor 2019

april 2019

Opgesteld door:

Ad Manders/bureau Onderzoek en Statistiek, gemeente Nijmegen

Voorwoord

Met de jaarlijkse Stads- en Wijkmonitor geeft het gemeentelijke bureau Onderzoek en Statistiek (O&S) een beeld van de staat van de stad en deelgebieden daarbinnen. De monitor bestaat uit drie onderdelen:

1. Hoofdpogaven: informatie over de hoofdpogaven in de bestuursperiode 2018-2022. Bij de hoofdpogaven is ook een samenvatting van de Stads- en Wijkmonitor opgenomen.
2. Programma's: informatie over de onderwerpen binnen de programma's, bijvoorbeeld economie en toerisme, werk en inkomen, bereikbaarheid, openbare ruimte en veiligheid. Hier vindt u verdiepende informatie over alle deelonderwerpen die bij de hoofdpogaven aan bod komen.
3. Wijken: informatie over de ontwikkelingen en stand van zaken in de 35 Nijmeegse woonwijken (deze wordt tweejaarlijks geactualiseerd; voorjaar 2020 publiceren we de nieuwe informatie).

De volledige Stads- en Wijkmonitor is te vinden op de website <https://swm.nijmegen.nl/>.

Hieronder is de samenvatting van de Stads- en Wijkmonitor opgenomen.

In de tekst gaat het regelmatig over Nijmegen versus de benchmarksteden. Het gaat om de vaste set van steden, die bureau Onderzoek en Statistiek sinds 2013 bij stedenvergelijking hanteert. Bij de keuze voor die set is gekeken naar drie criteria: wel of geen kennisstad, bevolkingsomvang en nabijheid. De set ziet er als volgt uit: zeven kennissteden (studentensteden) met tussen de 120.000 en 230.000 inwoners (**Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg**) en **Arnhem** (stad van vergelijkbare omvang nabij Nijmegen).

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Totaalbeeld	4
Aantrekkelijke stad	4
Economische veerkracht	9
Sociale stad	11
Duurzame stad	13
Handleiding gebruik Stads- en Wijkmonitor	16

Totaalbeeld

De statistieken en de in de afgelopen jaren uitgevoerde onderzoeken geven in grote lijnen het volgende beeld van Nijmegen:

- Bewoners zijn over het algemeen positief over de aantrekkelijkheid van de stad en de wijken. Wel blijft het woon- en leefklimaat in enkele wijken en diverse buurten om extra aandacht vragen.
- Ondanks het grote aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen blijft de krapte op de woningmarkt onverminderd groot. De kansen op het toegewezen krijgen van een huurwoning zijn nog steeds laag en het aanbod bestaande koopwoningen flink gedaald met een forse stijging van de prijzen tot gevolg.
- De waardering van bezoekers voor de binnenstad is opnieuw gestegen.
- Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit en de HAN is verder gestegen. Het grote aantal studenten is al jaren een belangrijke factor in de sterke groei van het inwonertal.
- De waardering van ondernemers voor het ondernemersklimaat is stabiel.
- Het aantal banen en vestigingen van bedrijven is in 2018 flink gegroeid en de werkloosheid is weer op het lage niveau van 2008. Toch ontvangen nog steeds veel Nijmegenaren een bijstandsuitkering. Het aandeel huishoudens dat langdurig een inkomen onder de lage-inkomensgrens ontvangt, is de laatste jaren licht aan het stijgen.
- Het aantal cliënten jeugdhulp en Wmo is licht toegenomen. Het aandeel huishoudens dat veel hulp en ondersteuning nodig heeft, is ongeveer gelijk gebleven.
- Het elektriciteitsverbruik per woning is de laatste jaren verder gedaald, maar dat geldt niet voor het gasverbruik per woning.
- Nijmegen blijft opvallend presteren als het gaat om afvalscheiding.
- Het oordeel over de bereikbaarheid met de fiets is verbeterd.

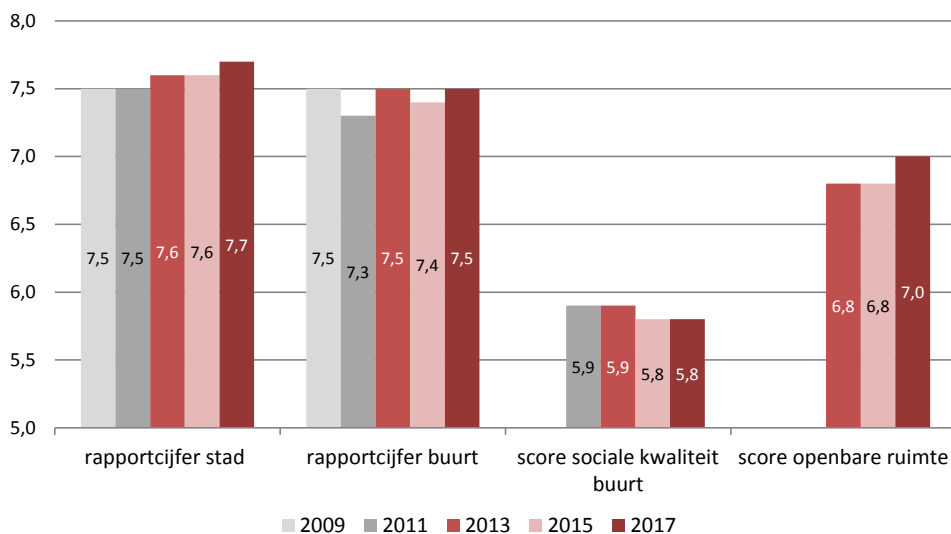
Aantrekkelijke stad

Hoge waardering bewoners voor stad, aantrekkelijk woonklimaat in meeste wijken

Voor de stad als woon- en leefgemeente geven Nijmegenaren in 2017 gemiddeld het rapportcijfer 7,7; 89% vindt Nijmegen een mooie stad. Bij de vraag naar aan te pakken stadsproblemen noemt men in 2017 uiteenlopende zaken, met weinig echte uitschieters. Verkeersveiligheid-/drukke staat bovenaan. Minder bewoners dan voorheen zien een slechte bereikbaarheid/verkeersdoorstroming en criminaliteit als belangrijke stadsproblemen. De dalende tendens voor woninginbraak en diefstal sluit daarbij aan.

De gegevens over de Nijmeegse wijken betreffen de gegevens die we voorjaar 2018 gepubliceerd hebben. Voorjaar 2020 actualiseren we die gegevens. Dan zullen we beschrijven of de hieronder gesignaleerde ontwikkelingen m.b.t. wijken en buurten zich al dan niet voortzetten.

De waardering van Nijmegenaren voor de buurt is gemiddeld genomen hoog. Voor de woonbuurt als plek om te wonen en leven geven bewoners in 2017 gemiddeld het rapportcijfer 7,5.

Figuur 1: Rapportcijfers en scores bewoners over stad en buurt. Bron: Burgerpeiling O&S.

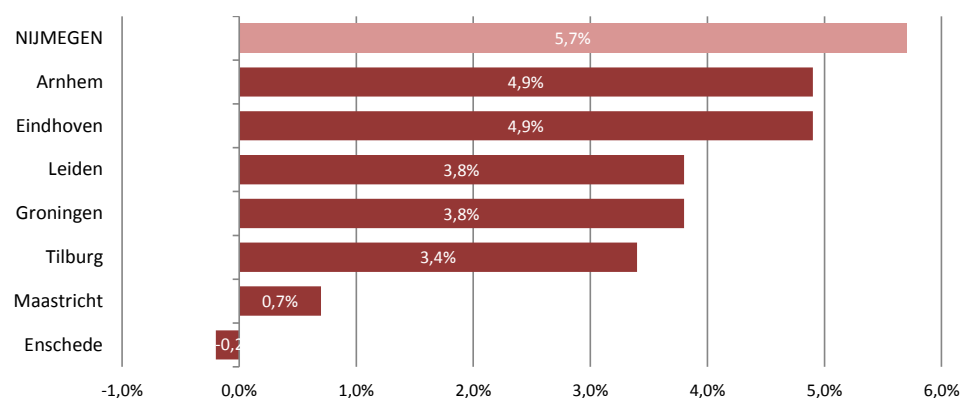
De informatie over de wijken (tweejaarlijks geactualiseerd; voor het laatst in 2018) laat zien dat er in de meeste wijken en buurten sprake is van een aantrekkelijk woonklimaat; 6 wijken (waaronder 4 in Dukenburg) en 24 buurten binnen diverse wijken (met name in Neerbosch-Oost, Hatert en Meijhorst, maar ook in andere wijken van Dukenburg, in Lindenholt en in Nijmegen-West) scoren beneden het gemiddelde voor het totale woon- en leefklimaat. In vergelijking met 2014 scoren er minder wijken beneden het gemiddelde. Toen scoorden 9 wijken beneden het gemiddelde, 15 wijken gemiddeld en 11 wijken bovengemiddeld. In Dukenburg en Stadscentrum is er sprake van negatieve wijkontwikkelingen, in Nijmegen-Oud- West en enkele verspreid liggende wijken in andere stadsdelen van positieve wijkontwikkelingen. Het woon- en leefklimaat in Nijmegen-Noord scoort bovengemiddeld en er zijn signalen voor een sterkere verbinding tussen Noord en de rest van Nijmegen.

Aan de Nijmegenaren is in 2017 gevraagd welke buurtproblemen de gemeente met voorrang zou moeten aanpakken. Net als bij de ranglijst voor stadsproblemen is 'verkeersveiligheid/-drukte' naar de eerste plaats gestegen en is criminaliteit gedaald. De meeste problemen zijn niet door grote groepen genoemd (drie problemen door meer dan 6%). Hetzelfde gebleven is dat er diverse zaken met betrekking tot de openbare ruimte in de top tien staan (rommel/zwerfvuil, onvoldoende parkeerplaatsen, groenonderhoud onvoldoende, knelpunten met betrekking tot onderhoud wegen), evenals enkele vormen van overlast (jongerenoverlast, geluidsoverlast). Tegelijk zien we dat de algemene waarderingscore voor de openbare ruimte gestegen is van 6,8 in 2013 en 2015 naar 7,0 in 2017.

De score voor de sociale kwaliteit laat zien in hoeverre Nijmegenaren zich verbonden voelen met hun buurt en buurtgenoten. De gemiddelde score ligt in 2017 op 5,8 en is daarmee gelijk aan 2015. Wel zijn er aanzienlijke verschillen tussen de stadsdelen. In Nijmegen-Noord (6,6), Nijmegen-Oost (6,4) en Nijmegen-Midden (6,2) is de score het hoogst. Het Centrum scoort veruit het laagst (4,7) en ook Nijmegen-Zuid, Dukenburg en Lindenholt scoren beneden het gemiddelde. Een negatieve ontwikkeling is de daling van het aandeel bewoners dat vindt dat Nijmegenaren van verschillende afkomst goed met elkaar samenleven.

Studenten belangrijke factor in sterke groei van inwonertal

Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit (bijna 22.000 in 2018/2019) en de HAN (bijna 25.000 in 2017/2018) is verder gegroeid. Nijmegen is de vijfde studentenstad van Nederland. Alleen in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Groningen is het aantal studenten groter. De invoering van het nieuwe leenstelsel in september 2015 heeft wel gezorgd voor een lichte afname van het aantal in Nijmegen wonende studenten (minder studenten gaan op kamers). Tegelijk is een groeiende groep internationale studenten op zoek naar huisvesting. De studenten zijn al vele jaren een belangrijke factor bij de flinke groei van het inwonertal van Nijmegen (circa 176.700 inwoners op 1 januari 2019; +10.300 in de periode 2013 t/m 2018). Van de vele jongeren die naar Nijmegen komen om een opleiding te volgen, verlaat een deel na een aantal jaar de stad. Maar er blijft ook een behoorlijk deel in Nijmegen wonen. Van alle studenten die hier in de periode 1994-2014 aan de Radboud Universiteit afstudeerden, bleek 35% in 2014 in Nijmegen te wonen. Behalve met de studentenpopulatie had de groei van het inwonertal ook te maken met het gegeven dat er meer kinderen geboren werden dan er mensen stierven en met veel vestigers vanuit het buitenland (waaronder ook veel studenten). De groei van het inwonertal in Nijmegen is sterker dan in de benchmarksteden.

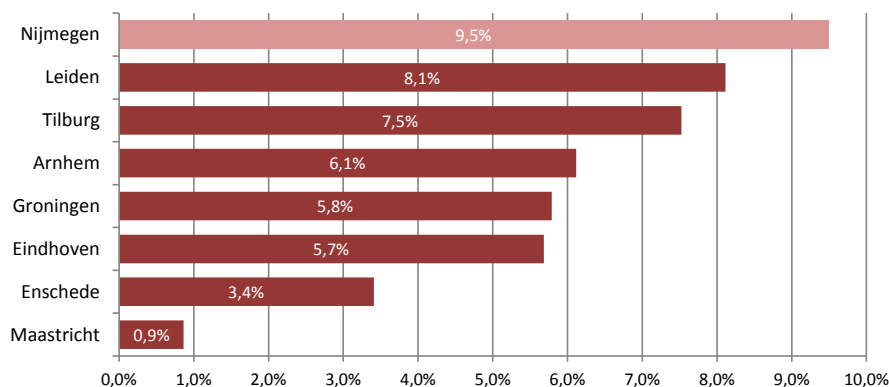

Figuur 2: Groei aantal inwoners in periode 1 januari 2013 – 1 januari 2018. Bron: CBS.

Meer prognoses gaan uit van een flinke verdere groei van het inwonertal van Nijmegen. Het hoofdsценario in onze eigen gemeentelijke prognose, opgesteld in 2018, gaat uit van 198.500 inwoners in 2035.

Veel nieuwbouw, maar nog steeds veel krapte op woningmarkt

In de jaren 2012 tot en met 2018 werden er in Nijmegen gemiddeld 1.000 woningen per jaar gereed gemeld (versus 655 gemiddeld voor de benchmarksteden). In 2016 en 2017 waren de aantallen het hoogst (circa 1.400 per jaar).

Figuur 3: Woningnieuwbouw in Nijmegen en de benchmarksteden in de periode 2012 tot en met 2018 als percentage van de woningvoorraad 2012. Bron: CBS-Statline.

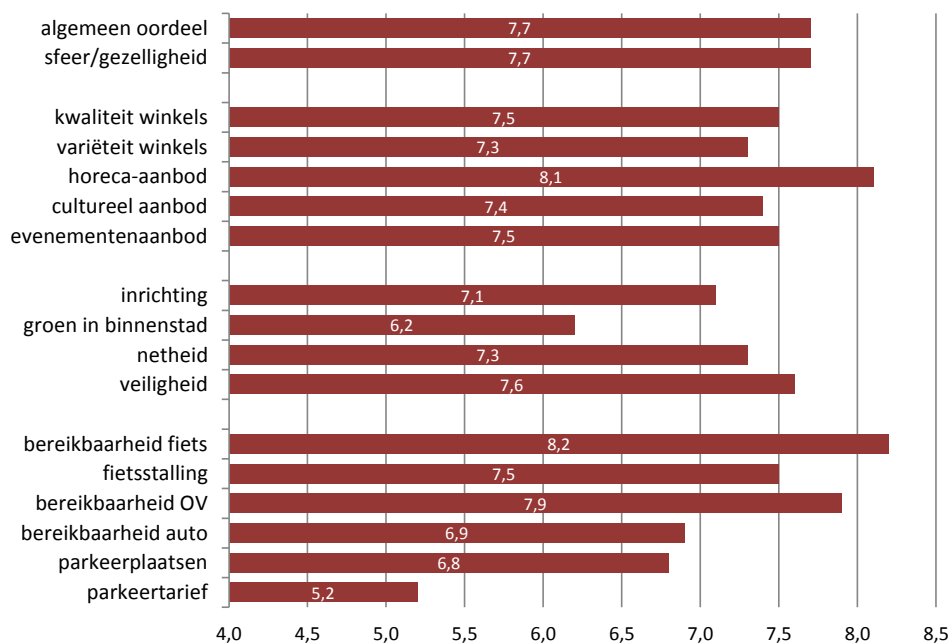
Hoewel er de afgelopen jaren in Nijmegen meer nieuwbouwwoningen opgeleverd werden dan in de benchmarksteden, is er sprake van flinke krapte op de woningmarkt. Na het dieptepunt in 2013 is de markt voor de bestaande koopwoningen flink aangetrokken. In de laatste vijf jaar zien we het aanbod aan bestaande koopwoningen in hoog tempo opdrogen. Door de verkrappende markt stijgt de gemiddelde transactieprijs. Daarbij volgt Nijmegen het landelijk gemiddelde op 5 à 10% afstand. Ook is er nog steeds krapte op de huurmarkt. Wie reageert op een woning had in 2018 een kans van 8% op succes. Het percentage betaalbare huurwoningen, dat bewoond wordt door mensen met een hoger inkomen, is afgenomen. Van de ruim 31.000 corporatiewoningen zit in 2018 zo'n 95% onder de huurliberalisatiegrens van €711. Het aantal corporatiewoningen onder de huurliberalisatiegrens is sinds 2013 met circa 1.000 toegenomen. De afgelopen jaren is de spanning op de Nijmeegse woningmarkt voor studenten afgenomen. Er is aanbod bijgekomen en door het nieuwe studiefinancieringssysteem gaan minder studenten op kamers wonen. Wel is de markt nog steeds krap.

Waardering van ondernemers voor woon- en leefklimaat gestegen

De waardering van ondernemers voor het ondernemersklimaat is sinds 2010 tamelijk stabiel. Het gemiddelde rapportcijfer hiervoor ligt in 2018 op 6,6. In de periode 2008-2016 steeg het gemiddelde rapportcijfer van ondernemers voor het imago van de stad van 6,7 naar 7,3. Het rapportcijfer van ondernemers en instellingen voor het woon- en leefklimaat in Nijmegen steeg nog sterker: van 6,7 in 2008 naar 7,5 in 2016. In 2018 zijn deze rapportcijfers gelijk gebleven. Het rapportcijfer voor de directe bedrijfsomgeving schommelt sinds 2008 tussen de 6,9 en 7,1 (7,0 in 2018).

Waardering bezoekers voor binnenstad gestegen

De algemene waardering van bezoekers voor de Nijmeegse binnenstad is gestegen, naar 7,7 in 2018. Dat is het hoogste cijfer sinds de start van de peilingen onder bezoekers in 1996. Behalve om een algemeen oordeel, vragen we de bezoekers om zestien aspecten van de binnenstad te beoordelen. In 2018 worden de bereikbaarheid met de fiets (8,2), het horeca-aanbod (8,1), de bereikbaarheid met het openbaar vervoer (7,9), de sfeer en gezelligheid (7,7) en de veiligheid (7,6) het beste beoordeeld. Het parkeertarief (5,2) en het groen (6,2) krijgen de laagste cijfers.

Figuur 4: Waardering bezoekers voor aspecten van stadscentrum (gemiddelde rapportcijfers). Bron: Stadscentrummonitor, O&S.

Voor bijna alle aspecten geldt dat het gemiddelde rapportcijfer in vergelijking met 2014 licht gestegen is.

Diverse gegevens laten een functieverhuizing voor de binnenstad zien: van een 'place to buy' naar een 'place to be' en 'place to meet': een afname van het winkelloppervlak en van passanten tijdens winkeltijden, terwijl het totaal aantal betaalde parkeeruren tijdens en buiten de winkeluren die daling niet vertoont; een toename van het aantal horecavestigingen (in centrum meer banen in horeca dan in detailhandel), hotels en hotelovernachtingen en podium- en museumbezoekers. De belangrijkste redenen voor mensen van buiten de stad om Nijmegen te bezoeken zijn het bezoeken van bekenden, winkelen, het bekijken van de binnenstad, horecabezoek en wandelen en fietsen in de omgeving.

Hoge waardering voor evenementen

In Nijmegen vinden diverse druk bezochte evenementen plaats. De Vierdaagsefeesten behoort bij de top van de gratis festivals in Nederland (naar schatting ruim 1,6 miljoen bezoeken in 2018; 1^e plaats in de landelijke ranglijst van Respons voor vrij toegankelijke evenementen voor 2017). Andere culturele evenementen in Nijmegen, die grotere groepen bezoekers/deelnemers trekken, zijn onder meer de Vierdaagsemarsen, de Zevenheuvelenloop en concerten in het Goffertpark. Bezoekers en deelnemers geven hoge rapportcijfers voor de Nijmeegse evenementen. De bezoekers van culturele evenementen geven gemiddeld een 8,3, de deelnemers aan sportevenementen eveneens een 8,3 en de bezoekers van sportevenementen een 8.

Voor diverse voorzieningen is aantrekkingskracht op regio groot

Het winkelaanbod in Nijmegen is voor diverse gemeenten aan de zuidkant van de Waal behoorlijk belangrijk. En ook het culturele aanbod in Nijmegen trekt veel bezoekers uit de regio. Ruim de helft van de leerlingen op het voortgezet onderwijs in Nijmegen woont buiten de stad, voornamelijk in de directe regio. Verder wordt ruim zes op de tien banen van werknemers in Nijmegen vervuld door mensen die niet in Nijmegen wonen.

Beeld van Nijmegen positiever naarmate men meer in Nijmegen komt

Het beeld van Nijmegen bij Nederlanders wordt het sterkst bepaald door de Vierdaagse, maar ook door de ligging aan de rivier, de opleidingsmogelijkheden en het historisch karakter. Nederlanders vinden vooral de omschrijving 'historische stad' goed bij Nijmegen passen (70%), gevolgd door 'loopstad' (67%) en 'studentenstad' (60%). Niet heel veel Nederlanders zien Nijmegen als een 'cultuurstad', terwijl Nijmegen een relatief groot cultuuraanbod heeft. Het rapportcijfer van Nederlanders voor de stad steeg van 6,8 in 2015 naar 7,0 in 2017. Het algemene beeld van de stad wordt positiever naarmate men vaker in Nijmegen komt. Mensen die Nijmegen nooit bezochten geven een 6 en regelmatige bezoekers een 7,7. De Nederlanders, die Nijmegen bezocht hebben, oordelen veelal positief over het aanbod waarvoor men Nijmegen heeft bezocht (winkelen, horecabezoek, bezienswaardigheden binnenstad, ervaren geschiedenis, musea, culturele voorstellingen). Het recreatieve bezoek aan Nijmegen is aan het toenemen. Zo zien we een forse stijging van het aantal hotelovernachtingen, van circa 143.000 in 2012 naar 275.000 in 2017 (inclusief B&B's).

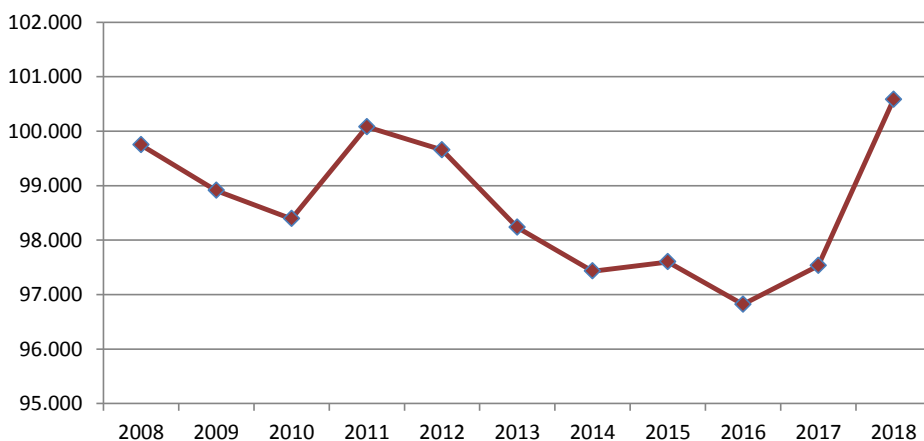
Hoge posities op ranglijsten grote steden

Op de ranglijst voor woonaantrekkelijkheid (Atlas voor gemeenten) staat Nijmegen in 2018 op de 7^e plaats. Dat is hoger dan alle andere steden in onze vaste set van benchmarksteden. En ook op de ranglijst van sterkste stedenmerken van Nederland (Beerda Brand Consultancy) staat Nijmegen in 2017 zevende. Van de vaste set van benchmarksteden staan alleen Maastricht (4^e plaats) en Groningen (6^e plaats) hoger. Zaken die relatief sterk bijdragen aan de merkkracht van Nijmegen zijn: veel groen/mooie natuur, aantrekkelijke wandel- en fietsmogelijkheden en aantrekkelijke mogelijkheden voor vakantie.

Economische veerkracht

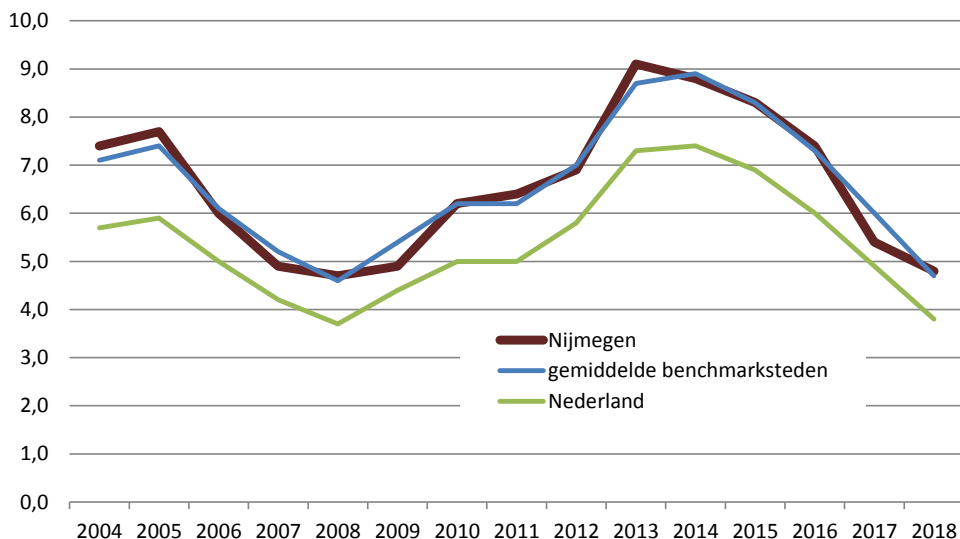
Forse groei werkgelegenheid in 2018

In 2018 is het aantal banen sterk gestegen (+ circa 3.000), waarmee het aantal banen voor het eerst sinds 2011 weer boven de 100.000 uitkomt (100.580). De groei van het aantal banen speelt zich af in bijna alle sectoren. Ook het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen in Nijmegen is in 2018 sterk gegroeid, van ruim 14.500 in 2017 naar ruim 15.500.

Figuur 5: Ontwikkeling aantal banen in Nijmegen. Bron: PWE-Gelderland 2017.

De werkloosheid is in 2018 weer terug op het lage niveau van 2008 (4,8%). In Nijmegen zijn veel personen in de beroepsbevolking hoogopgeleid. Onder hen is de werkloosheid vier tot vijf keer lager dan onder de laagopgeleiden. In Nijmegen zijn er naar verhouding minder banen dan gemiddeld in de benchmarksteden, terwijl het werkloosheidpercentage gelijk is aan het gemiddelde voor de benchmarksteden. Daarbij moet bedacht worden dat Nijmegen ten opzichte van de benchmarksteden bovengemiddeld scoort als het gaat om de bereikbaarheid van banen vanuit de stad en dat veel Nijmegenaren buiten Nijmegen werken (circa 45.000). Na de economische crisis groeide het aantal Nijmegenaren dat buiten de stad werkt veel harder dan het aantal mensen van buiten de stad dat in Nijmegen werkt.

Figuur 6: Ontwikkeling werkloosheidspercentage voor Nijmegen, benchmarksteden (gemiddeld) en Nederland. Bron: CBS.

Oordeel over ondernemersklimaat tamelijk stabiel

De waardering van ondernemers voor het ondernemersklimaat is sinds 2010 tamelijk stabiel (6,6 in 2018). Opvallend is de sterke daling van het rapportcijfer voor de bereikbaarheid van de stad (van 6,7 in 2016 naar 6,1 in 2018). Na de opening van De Oversteek steeg dit rapportcijfer naar 6,9. Ook de waardering voor de directe bedrijfsomgeving is sinds 2010 tamelijk stabiel (7,0 in 2018). Het rapportcijfer van ondernemers voor de huisvesting van hun bedrijven is sterk gestegen (van 6,9 in 2016 naar

7,7 in 2018). Het innovatieklimaat wordt over het algemeen goed beoordeeld. De laatste jaren groeit het aantal banen in de clusters Life Sciences en High Tech. In de voorgaande tien jaar waren er 17 startups* in Nijmegen (klein startend bedrijf, snelgroeiend en actief binnen de sectoren zakelijke dienstverlening, communicatie, informatie, Energie & Milieu Technologie, Halfgeleiders & Technologie of Health). Tijdens de recessie waren de markten voor bedrijfsmatig onroerend over het algemeen zeer ruim. Inmiddels is er krapte op de bedrijfsruimtemarkt, is de kantorenmarkt ook krappere aan het worden en is het aanbod op de bedrijventerreinenmarkt aan het afnemen.

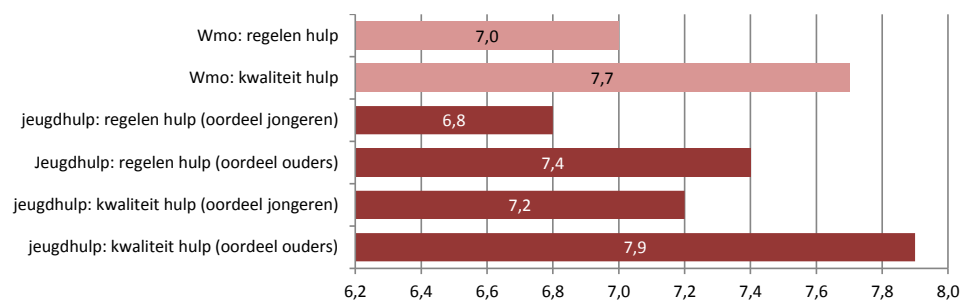
*Een bedrijf binnen de gemeente Nijmegen wordt aangemerkt als startup wanneer het bedrijf: 1. gestart is als klein bedrijf (minder dan 5 werknemers). 2. actief is binnen de sectoren informatie, communicatie, zakelijke dienstverlening of één van de topsectoren van de gemeente Nijmegen 3. tenminste met (gemiddeld) 2 personen per jaar gegroeid is.

Afgaande op andere cijfers lijkt 17 startups in Nijmegen in deze periode van 10 jaar een prima aantal. Zo schat het Economisch Bureau van ING dat er per jaar zo'n 100 tot 200 succesvolle startups worden opgericht in Nederland.

Sociale stad

Lichte toename aantal cliënten jeugdhulp en Wmo

Ten opzichte van 2017 is het aantal cliënten voor maatwerkvoorzieningen binnen de jeugdhulp met ongeveer 120 cliënten toegenomen naar circa 4.350 over heel 2018. De meesten daarvan krijgen een vorm van ambulante hulp. Het laatste kwartaal van 2018 ontvingen 400 personen jeugdhulp met verblijf. Voor de kwaliteit van de ondersteuning gaven de jongeren en ouders in 2017 een 7,2 respectievelijk 7,9. Dat was hoger dan in 2016. Het totaal aantal cliënten voor maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo (exclusief beschermd wonen) nam licht toe van 11.650 over heel 2017 naar 11.850 over heel 2018. Het aantal cliënten beschermd wonen steeg van circa 1.450 naar over heel 2017 naar 1.500 over heel 2018 (circa 800 Nijmegenaren en 700 inwoners uit de regiogemeenten; Nijmegen heeft centrumfunctie voor de uitvoering van beschermd wonen). De waardering van Wmo-clieënten voor de kwaliteit van de ondersteuning is tamelijk stabiel (7,7). Cliënten beschermd wonen zijn het minst tevreden (6,6).

Figuur 7: Rapportcijfers cliënten jeugdhulp en Wmo voor het regelen van de hulp en de kwaliteit van de hulp. Bron: cliëntervaringsonderzoek Wmo 2018 en cliëntervaringsonderzoek jeugdhulp 2017.

De 10 sociale wijkteams fungeren als toegangspoort voor ondersteuning en zorg (waaronder Wmo en jeugdhulp). Sinds de start in 2015 hebben zich daar 19.000 tot 20.000 verschillende personen gemeld. Na een periode van groei is het aantal aanmeldingen in 2018 gestabiliseerd (circa 10.000).

Het aantal 70-plussers stijgt in het hoofdsce­nario van onze bevolkingsprognose van ruim 18.000 in 2018 naar circa 28.500 in 2035. Daardoor zal de vraag naar zorg en naar woningen die vanuit het oogpunt van wonen met zorg geschikt zijn flink toenemen. Van de huidige woningvoorraad is bijna een kwart (18.500) een nultredenwoning. Bijna driekwart van de nultredenwoningen zit in de huursector en tachtig procent is etagebouw. Een derde van de 18.700 65+ huishoudens woont in een nultredenwoning.

Mate van stapeling van voorzieningengebruik weinig veranderd

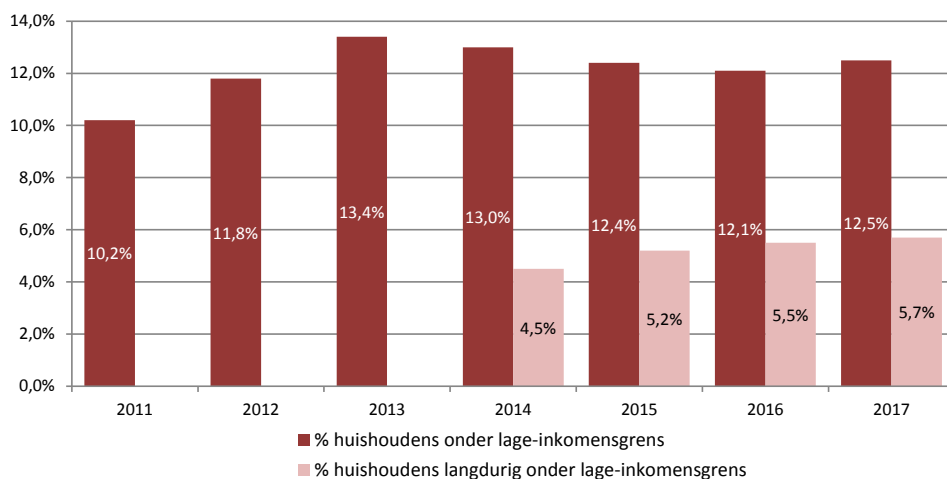
Kijken we breder naar het hele sociale domein (gemeentelijke voorzieningen/regelingen op vlak van zorg, werk, participatie, inkomensondersteuning, onderwijs, overlast- en multiprobleemaanpak, geestelijke gezondheidszorg en maatschappelijk werk) dan zien we dat ruim 30.000 personen gebruikmaken van één of meer voorzieningen/regelingen. Daarbij is er in sterke mate sprake van stapeling van het gebruik van voorzieningen. Bij ruim 3,5% van de huishoudens is er sprake van 5 of meer klantrelaties. Deze huishoudens bepalen bijna 30% van de klantrelaties. De mate van stapeling is vergelijkbaar met twee jaar geleden. Tot de huishoudens met stapeling horen naar verhouding veel eenoudergezinnen en huishoudens van niet-westerse komaf, en veel meer mensen uit (laagbouw)huurwoningen dan koopwoningen.

Percentage Nijmegenaren dat zich inzet voor anderen ongeveer gelijk gebleven

Bij de aanpak van zorgvragen wordt zo veel mogelijk geprobeerd het eigen netwerk rondom mensen die ondersteuning nodig hebben een bijdrage te laten leveren. In de periode 2013-2017 is het percentage Nijmegenaren dat zich inzet voor anderen ongeveer gelijk gebleven; 13% biedt dagelijks of wekelijks mantelzorg en 18% biedt regelmatig hulp aan personen buiten het eigen huishouden. Als we alle vormen van vrijwillige inzet voor de samenleving meerekenen (bijvoorbeeld ook vrijwilligerswerk voor organisaties en inzet voor de buurt), dan blijkt 55% van de Nijmegenaren zich in te zetten. Dat is een paar procentpunten hoger dan in 2013 (53%) en 2015 (52%).

Percentage huishoudens onder lage-inkomensgrens in 2017 weer licht gestegen

Na een lichte daling van het percentage Nijmeegse huishoudens onder de lage inkomensgrens (met kans op armoede), nam dit percentage in 2017 weer wat toe tot 12,5%. Het aandeel huishoudens dat langdurig (minstens 4 jaar) een inkomen onder de lage-inkomensgrens heeft, nam toe van 4,5% in 2014 tot 5,7 in 2017. Het aandeel met een laag inkomen is relatief groot onder jongeren, alleenstaanden en eenoudergezinnen.

Figuur 8: Percentage huishoudens (langdurig) onder de lage-inkomensgrens. Bron: CBS.

Vanaf halverwege 2017 is het aantal bijstandsuitkeringen voor het eerst sinds lange tijd licht aan het dalen (van 7.900 naar 7.400 eind 2018). De terugloop in Nijmegen is iets kleiner dan gemiddeld in Nederland. In de Burgerpeiling 2017 gaf 6% van de Nijmeegse huishoudens aan dat de financiële situatie van hun huishouden slecht was; in 2013 was dat nog 11%. Circa 15% huishoudens maakt gebruik van inkomensondersteunende maatregelen. Het Nibud heeft in 2017 berekend dat als minima huishoudens in Nijmegen gebruikmaken van de bestaande gemeentelijke en landelijke inkomensregelingen, zij voldoende budget hebben om van te leven.

Diverse aandachtspunten op vlak van gezondheid en welzijn bewoners

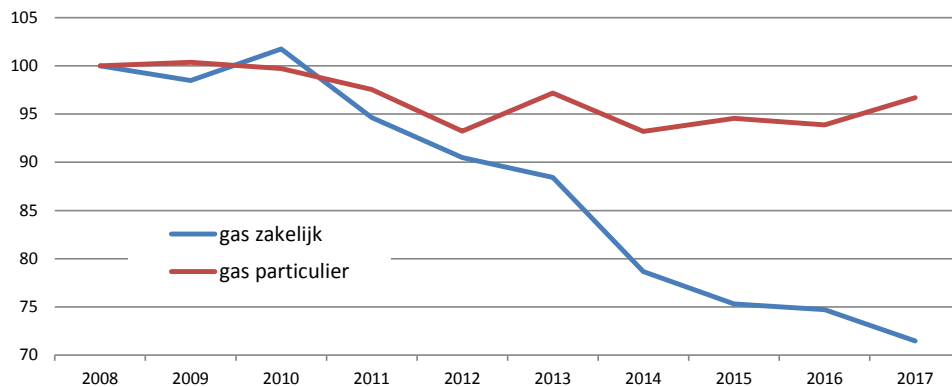
De meeste kinderen en jongeren voelen zich goed gezond. Wel zijn er diverse aandachtspunten, onder meer dat veel kinderen en jongeren meer zouden moeten bewegen. Bij 7% van de kinderen en 5% van de jongeren is er een verhoogd risico op psychosociale problemen. Enkele cijfers duiden op een afname van jeugdoverlast. Het aantal voortijdige schoolverlaters is de laatste jaren na een periode van daling weer gestegen.

Het percentage volwassenen dat zich goed tot zeer goed gezond voelt, nam ten opzichte van 2015 licht toe tot 78% in 2017. Het aantal rokers is afgenomen en meer volwassenen sporten en eten regelmatig groente en fruit. Wel is het aandeel met overgewicht nog altijd fors (29% matig, 10% ernstig) en blijft het zo dat personen met een lagere sociaaleconomische status zich minder vaak gezond voelen, minder sporten en vaker afhankelijk zijn van mantelzorg. Opvallend is stijging van het percentage volwassenen dat ernstig eenzaam is (van 7% in 2012 naar 12% in 2016). Deze stijging geldt voor de leeftijdscategorieën tot 65 jaar. Bij de 65-plussers is het aandeel dat ernstig eenzaam is weinig veranderd. Het aantal meldingen van verwarde personen is in 2018 weer gestegen. Achter de meldingen gaan verschillende soorten problematiek schuil (onder meer psychische stoornissen, dementie, relatieproblemen en verstandelijke beperkingen).

Duurzame stad

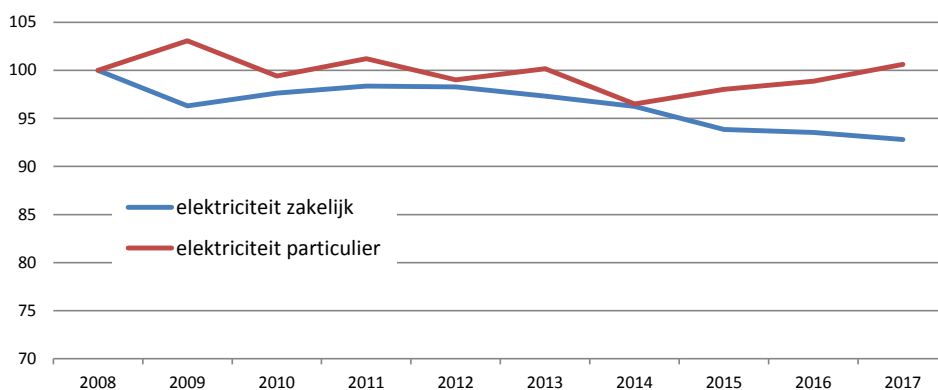
Gasverbruik per woning laatste jaren stabiel, elektriciteitsverbruik per woning verder gedaald

Het totale gasverbruik in Nijmegen bij bedrijven is in de periode 2008-2017 flink gedaald (-28,5%). Het totale gasverbruik bij huishoudens is minder gedaald (-3,3%) en de laatste jaren weer gestegen. Kijken we naar het gasverbruik per woning, dan is het beeld voor de laatste jaren tamelijk stabiel (1.160 m3 gas per woning in 2017). In Nijmegen is het aandeel woningen met minimaal een energielabel A (16%) wat hoger dan gemiddeld in de benchmarksteden (13%).

Figuur 9: Ontwikkeling gasverbruik, zakelijk (bedrijven) en particulier (huishoudens) (index: 2008=100). Bron: Energie in beeld.

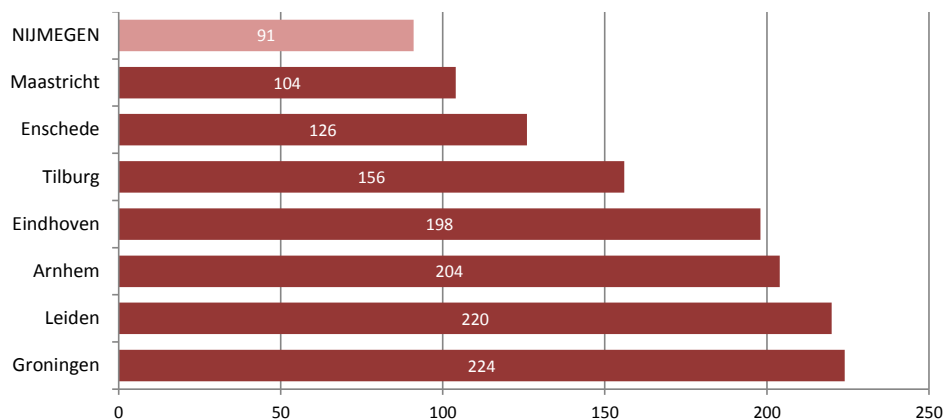
Het totale elektriciteitsverbruik in Nijmegen bij bedrijven is in de periode 2008-2017 met 7,2% gedaald. Het totale elektriciteitsverbruik bij huishoudens is in 2017 een fractie hoger dan in 2008 (+0,6%). Kijken we naar het elektriciteitsverbruik per woning, dan zien we een daling van 2.900 kWh in 2010 naar 2.470 kWh in 2017 (-15%). In Nijmegen is het elektriciteitsverbruik per woning lager dan gemiddeld in de benchmarksteden. In 2017 zijn er in Nijmegen ruim 4.600 woningen met een zonnestroominstallatie (6% van de 81.000 energie-aansluitingen voor kleinverbruik). Dat is meer dan gemiddeld in de benchmarksteden.

Figuur 10: Ontwikkeling elektriciteitsverbruik, zakelijk (bedrijven) en particulier (huishoudens) (index: 2008=100). Bron: Energie in beeld.

Nijmegen scoort goed op het vlak van afvalscheiding

Het hergebruikpercentage voor huishoudelijk afval steeg naar 69% in 2017 (72% inclusief nascheiding van het ingezamelde en gebrachte afval). Landelijk ligt het hergebruikpercentage op 56%. De hoeveelheid huishoudelijk restafval is in Nijmegen veel lager dan in de benchmarksteden (91 kg per huishouden in Nijmegen, tegenover 163 kg gemiddeld voor de benchmarksteden).

Figuur 11: Huishoudelijk restafval in kg per huishouden. Bron: CBS.

Oordeel over bereikbaarheid met fiets verbeterd

In 2017 geeft bijna twee derde van de Nijmegenaren die in de stad werken aan met de fiets naar het werk te gaan. En ongeveer hetzelfde aandeel gaat met de fiets naar de binnenstad. Daarmee is het fietsgebruik van Nijmegenaren voor deze doeleinden in de periode 2013-2017 gestabiliseerd. De waardering voor de bereikbaarheid met de fiets is de laatste jaren gestegen: bij Nijmegenaren van 7,6 in 2011 naar 8,1 in 2017 en bij bezoekers van de binnenstad van 7,7 in 2016 naar 8,2 in 2018. De waardering voor de bereikbaarheid met de fiets binnen de stad is hoger dan de waardering voor de bereikbaarheid met de auto en het openbaar vervoer. Ook zijn Nijmegenaren meer tevreden over het onderhoud van de fietspaden dan over het onderhoud van de wegen voor het autoverkeer. De waardering voor de fietsstallingsmogelijkheden in het centrum is de laatste jaren fors gestegen, van 6,1 in 2012 naar 7,5 in 2018.

Meer hittestress in versteende gebieden

In 2017 geeft 18% van de Nijmegenaren aan regelmatig of vaak overlast van warmte in de woning te ondervinden. Hittestress komt het meest voor in Nijmegen-Centrum, gevolgd door Nijmegen-Zuid, Nijmegen-Oud-West en Dukenburg. De mate waarin hittestress ervaren wordt hangt onder meer samen met de mate waarin de openbare ruimte en het private gebied (versteende tuinen) verhard zijn. In Nijmegen-Centrum is het percentage oppervlak dat verhard of bebouwd is het grootst (66%), gevolgd door Nijmegen-Oud-West (52%) en Nijmegen-Zuid (42%). Circa 30% van de leden van het stadspanel heeft een versteende tuin. Jongere leeftijdsgroepen en lager opgeleiden hebben dit vaker.

Handleiding gebruik Stads- en Wijkmonitor

U kunt in de Stads- en Wijkmonitor gebruiken voor het zoeken naar kerncijfers of meer achtergrondinformatie:

- Bent u op zoek naar onderzoeksinformatie en statistieken over de hoofdpogaven in de huidige bestuursperiode, klik dan op 'hoofdpogaven'.
- Bent u op zoek naar enkele kerncijfers over een onderwerp, klik dan op een 'programma'. U zie dan een aantal figuren met kerncijfers (dashboard).
- Kerncijfers over de bewoners en woningen kunt u ook vinden via:
<https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/onderzoek-en-cijfers/cijfers-over-nijmegen/>
- Voor meer uitleg over een onderwerp kunt u binnen de programma's onderwerpen aanklikken (bij het programma veiligheid bijvoorbeeld 'inbraak en diefstal', 'geweld', 'vernieling en overlast' en 'veiligheidsbeleving').
- Voor het zoeken van informatie over een specifiek onderwerp kunt u ook gebruik maken van de zoekmachine (via het 'zoek' icoontje rechts bovenin).
- Wilt u weten wat het algemene beeld voor de Nijmeegse wijken is, kijk dan bij het programma 'welzijn, wijkontwikkeling en zorg'.
- Wilt u meer weten over een afzonderlijke wijk, ga dan naar 'wijken' en kies de betreffende wijk.
- Wilt u meer weten over een specifiek onderzoek dat in de Stads- en Wijkmonitor wordt genoemd? De uitkomsten van door O&S uitgevoerde onderzoeken kunt u vinden via: <https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/onderzoek-en-cijfers/onderzoek-over-nijmegen/>